

Brothers in Arms

Brothers on Bikes

Veteranencultuur op wielen

René Moelker en Michelle Schut

DAMON

Inhoudsopgave

Voorwoord: op weg naar een veteranencultuur op wielen! 7

Introductie 11

1. Militairen en Motorrijders 17

Waarom militairen motorrijden! 17

Het leger nagebootst- Politie-man Piet 26

Live to Ride - André van Driel van Harley-Davidson Club Nederland 34

Motorrijders en moderijders - Kees Meijer 39

Werk en hobby – Vier Kmar-rijders 45

2. Broederschap door wapens en wielen 49

Brothers in Arms 49

Veterans Forever, Forever Veterans – Groepsgesprek Veterans Motor Club 53

Vrij en vrijblijvend – Burb van H-DC Dutch Forces 59

Onafhankelijke groep rijders - Fire Lion van de Blue Helmets Motor Group 64

Sheep and Lone Wolves - Vik Franke 68

3. Van motorrijden word je beter! 79

Je hoofd leegrijden! Heling door motorpelgrimage 79

Lourdes: militair en religieus - Jan Wolters 88

Eens samen gestreden, nu samen gereden - Wild Hog van de Blue Helmets
Motor Group 92

Onzichtbare wonden - Jolanda Vermeulen 101

Emoties kun je uitschakelen – Rob van Nieuwkasteel 106

4. Erkenning, herdenken en herkenning 111

Emoties, rituelen en symbolen 111

Een motorrijder met ideeën – Fred Janssen 118

Amerikaanse toestanden! Run for the Wall & Rolling Thunder 123

5. **Conclusie - 'Forget the War, Remember the Warrior' en het helend narratief** 131

Bijlage 1: Samenvattend overzicht 137

Literatuur 139

Fotoverantwoording 142

Over de auteurs 143

Voorwoord: op weg naar een veteranencultuur op wielen!

Een boekje over motorrijdende veteranen! Wie had ruim twintig jaar geleden kunnen denken dat zoiets in Nederland kon verschijnen? Inmiddels is er twintig jaar veteranenbeleid, een 10-jarig Veteraneninstituut en hebben we het eerste lustrum van de Nederlandse Veteranendag al succesvol gevierd. De ontwikkelingen in de veteranenwereld staan niet stil. Sterker nog: we staan aan de vooravond van de geboorte van een veteranencultuur op wielen met de Nederlandse Veteranen Motorrit 2011. Uiteraard wordt deze gereden op de Nederlandse Veteranendag. Motorrijders uit alle windstreken rijden in twee dagen op het Haagse Malieveld aan, waar zij luister bijzetten aan de viering van onze veteranendag.

In de Verenigde Staten van Amerika bestaat al zo'n twintig jaar een veteranencultuur op wielen en deze is bijzonder, omdat via het rijden maatschappelijke erkenning voor de veteranen van nieuwe missies kan worden uitgedragen. Het groepsgewijs motorrijden door veteranen is een fenomeen dat sinds de jaren zestig - Vietnam - is ontstaan dankzij onder andere de film *Easy Rider*. Nu zien we dat de veteranencultuur op wielen ook aanslaat in Nederland. Dit ronkende boek getuigt van de Nederlandse *biker*-veteranenwereld en zo ook van de aanloop naar het ontspringen van deze nieuwe loot aan de stam van onze steeds rijkere veteranencultuur. De historische beelden van de Huzaren-motorrijders uit 1940 en het beroemde filmbeeld van de Soldaat van Oranje op zijn stoere motorfiets krijgen in de veteranenwereld nu een eigentijdse invulling.

Zelf was mijn hart voor motorrijdende veteranen al eerder gewonnen, doordat ik in 2008 contact kreeg met leden van de *Blue Helmets Motor Group*. Deze veteranen van vooral de Libanon-missie ontmoette ik tijdens hun militaire motorbedevaart naar Lourdes. Het bleken bijzondere mensen te zijn, veelal type 'ruwe bolster, blanke pit'. Gelijktijdig waren het ook veteranen als alle andere veteranen, met dezelfde missie ervaringen, met dezelfde charme en humor, met dezelfde boeiende geschiedenis, met dezelfde trots en problemen en met dezelfde behoefte aan maatschappelijke erkenning. Veteranen en motorrijders zijn vaak geconfronteerd met verschillende negatieve stereotypen en voelen zich daardoor niet altijd gewaardeerd. Gelijktijdig hebben motorrijdende veteranen soms een uitgesproken kritisch oordeel over de rol van de overheid na afloop van hun uitzending, wellicht deels veroorzaakt door onbekendheid met alle inspanningen van Defensie voor zijn veteranen. Onbekend maakt onbemind werkt blijkbaar twee kanten op.

Foto 1.1 KTZA Frank Marcus spreekt de motorpelgrims toe

Daarom acht ik het een goede zaak dat eenieder via dit waardevolle boek kan leren hoe motorrijdende veteranen hun uitzendervaringen en ook eventuele nadelige gevolgen daarvan op bijzondere wijze een plek in hun leven geven. Zij doen daar zelf iets aan door met elkaar te rijden en elkaar een luisterend oor te bieden. Door gezamenlijk te rijden geven zij ook bekendheid aan hun missies en hun militair verleden, herdenken zij gevallen en gewonde kameraden en wonen zij veteranenevenementen bij. Dat is goed voor hun eigen welzijn, maar bovendien winnen alle veteranen daardoor aan maatschappelijke erkenning. Ze maken immers zichtbaar wat militairen en veteranen voor het vaderland hebben gedaan. Dit gebeurt bij uitstek tijdens de Veteranen Motorrit 2011. Dat initiatief verdient sympathie en navolging. Laten we er werk van maken dat deze Nederlandse Veteranen Motorrit uitgroeit tot een mooie traditie!

Dit boek over de motorcultuur van veteranen en militairen is geschreven voor een breed publiek. De schrijvers en onderzoekers Rene Moelker en Michelle Schut hebben zich daartoe helemaal ingeleefd in deze bijzondere veteranengemeenschap. Vooral is het geschreven voor veteranen en motorrijders en daarom biedt het volop ruimte aan motorgeluiden en voor motorrijders herkenbare verhalen van 'vles en bloed'. Het boek heeft echter ook een wetenschappelijk fundering, is gestoeld op onderzoek en bewijst zijn bruikbaarheid voor eenieder die professioneel bij veteranenbeleid betrokken is, van geeste-

Introductie

Een groep vervaarlijk uitzierende motorrijders is onderweg naar Groningen. Ze zien er exotisch uit. De één heeft een lange regenjas aan, waardoor hij op een cowboy lijkt. Het paard is ingeruild voor een motor, maar het lijkt alsof hij uit een klassieke western gereden komt. De ander heeft een opvallende dierenhuid op zijn zadel. De Harleys zien er stoer uit, want ze hebben allemaal het karakter van de eigenaar aangenomen, of is het de eigenaar die zich aan de motor heeft aangepast? Eén van de 'oudere' jongeren, want motorrijders in Nederland vallen bijna allemaal in die categorie, heeft een *tattoo* op zijn lichaam laten zetten die helemaal gelijk is aan de *paint job* op tank en spatborden. Hij heeft zich in ieder geval vergaand met zijn motor geïdentificeerd. Ook anderen dragen motortatoeages en *life style* kleding. De mannen en de motoren zijn één.

Allen zijn actief dienende militairen met uitzendervaring of veteranen. Om elkaar te ontmoeten gaan ze naar Groningen voor een internationaal treffen van motorrijdende veteranen. Daar ontmoeten veteranen uit Nederland, Zweden, Denemarken, België en het Verenigd Koninkrijk elkaar. De motoren dragen het nationale krijgskarakter uit. Sommige motoren uit het Verenigd Koninkrijk zijn uitgevoerd in de typisch Engelse regimentskleuren. Een andere motor heeft met het 'Prisoners Of War'-logo een Amerikaanse uitstraling. Het is de Amerikaanse veteranencultuur waaraan deze jongens zich spiegelen. Uit de kleding blijkt dat ook. Sommige motorrijders dragen stoer uitzierende *colors* met bijvoorbeeld doodskoppen die alleen door de leden van een motorclub (MC) gedragen mogen worden. Andere *bikers* voeren de kleuren op hun rug van de *Legacy Vets MC Scandinavia* of *Vietnam Vets MC*.

Alle motorgroepen laten in meer of mindere mate zien waar ze voor staan. Afhankelijk van het motortype, Honda, BMW of Harley, dost men zich herkenbaar uit. Een snelle blik en je weet gelijk bij welke subcultuur de motorrijder zich aangesloten heeft. Sommige groepen dragen hun cultuur uitbundig uit, andere meer ingetogen. Individuele rijders dragen meestal veiligheidskleding zonder clubornamenten, maar de meeste groepen laten vaak al door hun kleding blijken dat zij veteraan zijn of in ieder geval een link met de krijgsmacht hebben. Of ze nu *Blue Helmets Motor Group*, *Dutch Marines*, of *H-DC Sea Riders* (Marine) heten, *H-DC Dutch Forces* of *Veterans MC*.

Motorrijden is leuk, maar voor veel mensen is het meer dan een hobby. Het is een heuse levensstijl. Dan dringt zich de vraag op waarom het nu een militaire motorgroep moet zijn, terwijl er zo veel andere zijn waar het ook gezellig is? Een voor de hand liggende verklaring is natuurlijk het gemeenschappelijke relaas.

De veteranen hebben allemaal één of meerdere uitzendingen meegemaakt en dan begrijp je elkaar zonder dat je daar persé woorden voor nodig hebt.

De kick is natuurlijk ook belangrijk. Veteranen zijn echter niet zomaar *thrill seekers*. Nee, het motorrijden vergt de uiterste beheersing van de bestuurder. Ja, het is spannend om de grens op te zoeken, maar tegelijkertijd is elke motorrijder zich er van bewust dat hij (of zij) maar één kreukelzone heeft en dat is hij(zij)zelf. Juist die beheersing, terwijl men toch heel dicht tegen de grens tussen leven en dood over het asfalt beweegt, lijkt voor (voormalige) militairen aantrekkelijk. Tijdens een uitzending hebben zij immers ook momenten beleefd op die grens waar de geringste fout de dood van jezelf of van je kameraad betekent. Die grens is in de normale burgersamenleving opgeschoven, omdat de burgersamenleving door alle regulering wel erg veilig en saai is geworden in de beleving van vele veteranen. Motorrijden is in dat opzicht een uitlaatklep. Motorrijden, en zeker het georganiseerde rijden, biedt spanning en iets ondeugends. De bikers proberen tijdelijk te ontsnappen aan het normale brave burgerleven.

Op de motorfiets staat men zelfs buiten de burgersamenleving. Zeker als men onderweg is naar een bestemming, een feest, een *rally*, een herdenking van kameraden of naar een bedevaartsoord als Lourdes. Het ontsnappen aan het burgerleven en het apart staan van de samenleving hebben een functie.

Foto 1.2 De auteurs 'on the road'